

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği – Bilgi Edinme Birimi

7/1941
2003
2071

Sayı : B.18.0.BHİ.0.00.00/610.01-277
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

18.1.3/2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

- İlgi : a) TBMM' nin 22.02.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-3672 sayılı yazısı.
b) TBMM' nin 28.02.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-3741 sayılı yazısı.
c) TBMM' nin 28.02.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-3875 sayılı yazısı.

İlgi yazılar ekinde alınan, Artvin Milletvekili Sayın Metin ARİFAĞAOĞLU' nun 7/1941, Adana Milletvekili N.Gaye ERBATUR' un 7/2003 ve Muğla Milletvekili Sayın Metin ERGUN' un 7/2071 esas sayılı yazılı soru önergeleri Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazılarımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Prof. Dr. Veyssel EROĞLU
Bakan

EK

- Ek 1- 7/1941 sayılı önerge cevabı (6 sayfa)
Ek 2- 7/2003 sayılı önerge cevabı (1 sayfa)
Ek 3- 7/2071 sayılı önerge cevabı (3 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

Bilgi:

Başbakanlık

**MUĞLA MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR. METİN ERGUN'UN
7/2071 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI**

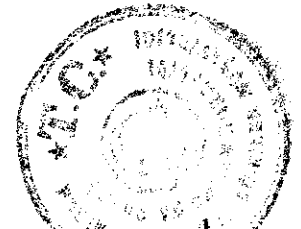
Dünya üzerinde yaygın olarak yetişmeyen, Ülkemizde de nadir olarak yetişen Sığla (Günlük) ağaçları Muğla ilimizdeki orman ağaçları arasında yer almaktadır. İlimizin Köyceğiz, Fethiye, Marmaris, Milas ilçelerinde ve Dalyan Beldesi'nde yetişen Günlük ağaçlarının salgısı olan ve ağaca çentik atılması sonucu elde edilen Sığla Yağı, kozmetik ve ilaç sanayinde önemli oranda kullanılmaktadır. Dolayısıyla Sığla Ağacı, yüksek ekonomik değeri bakımından ilimizin ve Ülkemizin en büyük doğal zenginlikleri arasında yer almaktadır. Orman ağacı olması ve ender yetişen ağaçlardan olması nedeniyle koruma altına alınan bu ağaçlarımızın bakımı yapılamadığı için kurumaya başlamış, yok olma tehlikesi yaşamaktadır. Ağaçlara yapılması gereken çentik işlemi yapılamadığı için de ayrıca Sığla yağı üretiminde de büyük düşüşler başlamıştır. Bu bağlamda;

SORU 1. *Bu ağaçların koruma altında kalması sağlanarak, yok olma tehlikesinden korumak için bakımının ve gerekli zamanlarda çentik işleminin yapılması ile Sığla yağı üretiminin düşmemesi konusunda acil önlemlerin alınması yönünde Bakanlık olarak herhangi bir proje veya çalışmanız var mı?*

SORU 2. *Küresel ısınma nedeniyle yeterli miktarda sulamanın yapılamamasından dolayı ağaçların kurumaya başlaması ile ilgili bir çözüm düşünüyor musunuz?*

CEVAP 1,2. Anadolu sığla ağacı (Liquidambar orientalis Mill.) Ülkemizdeki endemik türlerden birisidir. Gerek Liquidambar cinsinin yeryüzünde çok sınırlı alanda yayılış göstermesi, gerekse tarih boyunca Anadolu ürünü sığla yağının (levant storax) uluslararası pazarda talep görmesi, bu ürünün ve sağlandığı ormanların Türkiye ormancılığı açısından önem ve değerini ortaya koymaktadır. Günümüzde sadece Anadolu, Amerika ve Çin'de doğal olarak yayılış gösteren Liquidambar cinsine ait taksonlar Tebeşir, Tersiyer, Pleistosen, Eosen jeolojik devirlerinde Kuzey Amerika ve Avrasya'nın geniş bir kesiminde yayılış göstermekteydi. Ancak Buzul çağından sonra bugünkü yayılış sahalarına çekilmişlerdir. Ülkemiz için relikt-endemik tür oluşu ile bir dünya mirası konumunda bulunan günlük ağacı ise, Anadolu'daki esas yayılışını Muğla yöresinde yapmaktadır. Anadolu sığlası ülkemiz kadar dünya için de tipik ve nadir değerinde bir türdür. Sığla ormanları alanlarında son elli yılda yaşanan azalmalar nedeniyle, IUCN tehlike kategorilerine paralel olarak Anadolu sığlası, "doğada orta vadeli gelecekte yüksek tehdit altında" kategorisinde ir türdür.

Sığla ormanları üzerinde bulunan çeşitli baskılar, türün varlığını tehdit etmektedir. Bu baskıların başında, bu arazilerin tarım arazisine dönüştürülmesi gelmektedir. Sığla popülasyonları verimliliği yüksek olan alanlarda yer alması, bu bölgelerin tarım açısından çekici olmasını sağlamaktadır. Sığlanın yaşam alanı olarak seçtiği; taban suyunun yüksek olduğu bölgeler ve dere içi alanlarda, son dönemde su miktarlarındaki azalma nedeniyle de popülasyonların sürekliliği tehdit altındadır. Turizm alanı olarak da önem arz eden bölgelerde yayılış gösteren sığla aynı zamanda piknik alanı olarak da çekici bir konumda bulunmaktadır. Bu alanlarda sertleşen toprak, yeni ve genç bireylerin yetişmesini engellemektedir. Bütün bu sebeplerden dolayı popülasyonlar; bölünmüş, küçük parçalar oluşturmuş ve parçalanmış duruma gelmiştir. Sonuç olarak bu popülasyonlardaki bireyler kendi aralarında döllenerek tıpkı akraba evliliği oluşumundaki gibi popülasyonların verimsiz, genetik çeşitliliği düşük yani tekdüze ve dış etmenlere karşı savunmasız kalmasına neden olmuştur.

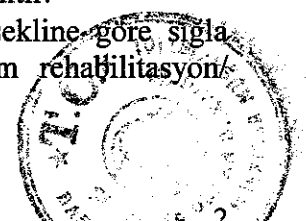
Konu ile ilgili olarak "Türkiye'deki Sığla (Liquidambar orientalis miller) Ormanlarının Genetik Yapısının Moleküler Belirteçlerle Belirlenmesi ve Koruma Stratejileri Geliştirilmesi" isimli bir proje, Bakanlığımız Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Müdürlüğünce yürütülerek, sonuçlandırılmıştır. Bu projenin bulgularına göre; Anadolu sığlasında genetik çeşitliliğin düşük olduğu ve genetik çeşitliliğin daha çok populasyonlar arasında yapılandığı görülmüştür. Bu sonuç sığlanın değişen ekolojik koşullara adapte olmada zorlanacağını ve antropojen etkilere karşı daha korunmasız olduğunu bize göstermiştir. Ayrıca gen akışı değerinin düşük çıkması, sığla populasyonlarının genetik kayma yüzünden birbirlerinden ciddi ölçüde farklılaştığına ve türün neslinin genetik açıdan da tehlike altında olduğunu göstermektedir.

Projemizdeki sonuçlar dikkate alınarak, nispeten yüksek genetik çeşitliliğe sahip olan 9 populasyonun (Acıpayam-Bozdağ, Marmaris-Çetibeli, Marmaris-Günnücek, Köyceğiz-Köyceğiz, Muğla-Yılanlı, Marmaris-Değirmenyarı, Fethiye-Günlükbaşı, Muğla-Kıyra, Muğla-Yatağan) ex-situ koruma altına alınmasına karar verilmiştir. Bu populasyonlardan 25'er ağaçtan tohum toplanarak fidan yetiştirilme işlemine başlanmış ve en geç önümüzdeki ilkbaharda 9 ha. alanda hem koruma hem de araştırma yapılabilmesi amaçlarına hizmet edebilme niteliğiyle bir tohum plantasyonu Muğla-Gökova'da tesis edilecektir. Bu alanda farklı sığla populasyonlarının yan yana getirilmesiyle genetik çeşitlilik artırılmış olacaktır. Bu nedenle çok iyi bir tohum kaynağı hizmeti de görecektir. Yerinde korumaya (in-situ) yönelik 4 adet gen koruma ormanı seçilmiştir. Bu alanların tamamı 75 hektardır. Müdürlüğümüzce ayrıca yüksek yağ veren 30 klondan 2.2 ha. tohum bahçesi kurularak, ex-situ koruma işlemi yapılmıştır. Bilindiği gibi ex-situ koruma çalışması bir türün bulunduğu yerden daha güvenli farklı bir yere götürülerek korunması olup, türün gelecek nesillere ulaştırılması anlamında sigorta görevi görmektedir.

Öte yandan, sığla ormanlarının Marmaris Milli Parkı sınırları içerisindeki toplam alanı 36.0 ha'dır. 05.08.2002 tarihinde onaylanan Marmaris Milli Parkı Uzun Devreli Gelişme Planında, Günnücek mevkiinde "Sığla Ağacı Araştırma Merkezi" kurulmasına yönelik hüküm bulunmaktadır. Plan doğrultusunda, Günnücek mevkiindeki 300 m² lik kapalı bir alanın araştırma merkezi olarak kullanılması yönünde çalışmalar başlatılmış olup, 2008 yılsonu itibariyle tamamlanması öngörülmektedir.

Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı tarafından yaptırılan "Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Zenginliğin Tespiti Projesi" kapsamında sığla ormanlarının korunmasına ilişkin 2008 yılında gerçekleştirilecek "Sığla Koruma Eylem Planı" hazırlanmıştır. Eylem Planı ile

- Sığla ormanları ve etkileşim alanlarındaki mülkiyet durumunun analizi yapıp sayısallaştırılacaktır.
- Sığla ormanları ve etkileşim alanlarında belirlenen hazine arazilerine sığla ormanı vasfı kazandırılacaktır.
- Sığla ormanı alanları, sığla ormanı etkileşim alanları ve önceki yıllarda orman arazisi olan yerlerdeki özel mülkiyetlerde tapu iptal davaları açılacaktır.
- Sığla özel orman alanları içindeki bozulmuş orman arazileri için ağaçlandırma teşvik uygulaması yapılacaktır.
- Sığla ormanı etkileşim alanlarında mera ıslahı yapılmaması için Tarım ve Köyişleri Bakanlığı nezdinde girişimde bulunulacaktır.
- Sığla ormanlarında ekosistemin yenileme gücü ve şekli tespit edilecektir.
- Sığla ormanlarında tespit edilen ekosistemin yenileme gücü ve şekline göre sığla ormanları ve etkileşim alanlarındaki kamu arazilerinin ekosistem rehabilitasyonu/restorasyon çalışması yürütülecektir.

- Sığla ormanı ve etkileşim alanlarında drenaj kanalları ve kuyular kaldırılacaktır.
- Sığla ormanlarındaki piknik alanları kontrol altına alınacaktır.
- Mutlak korunacak sığla ormanı alanları ihata edilecektir.
- Sığla ormanlarında 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2/B Maddesinin uygulanmaması için girişimde bulunulacaktır.
- Sığla yağı, polen ve propolis üretimi için sığla ormanlarında işletme planı oluşturulacaktır.

SORU 3. *Mevcut Sığla ağaçlarının korunması ile yetinilmeyip, Sığla ağaçlarının sayısının arttırılması hem ilimiz) hem de Ülke ekonomisine büyük katkılar sağlayacağından Bakanlık olarak böyle bir çalışma yaptırmayı düşünüyor musunuz?*

CEVAP 3. Son yıllarda sığla orman alanlarının korunması ve artırılması yönündeki çalışmalarımıza hız verilmiştir. 1980 yılından bugüne kadar Muğla Orman Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Köyceğiz, Dalaman, Marmaris ve Fethiye Orman İşletme Müdürlüklerinde toplam 173 hektar alanda sığla ağaçlandırması yapılmıştır.

Muğla İl Müdürlüğümüze bağlı fidanlıklarda, gerek çıplak köklü, gerekse tüplü sığla fidanı üretimi yapılmakta ve ağaçlandırma çalışmalarında kullanılmaktadır. 2003-2007 yılları arasında 160.750 adet sığla fidanı üretilerek ağaçlandırmada kullanılmış olup; 2008 yılı programı ise 45.000 adettir.

